Maa – ja metsätaloustuottajain Keskusliitto
MTK ry

Lausunto 2026

Kimmo Tammi

17.09.2026

Eduskunnan Maa- ja metsätalousvaliokunta
mmv@eduskunta.fi

Asia: Lausunto Hallituksen esityksestä eduskunnalle eläintenpitokieltoa koskevan lainsäädännön muuttamiseksi

Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto otsikkoasiassa. Lakiehdotukseen liittyen MTK ry haluaa tuoda esiin seuraavaa.

Yleiset huomiot

MTK tarkastelee asiaa tuotantoeläimiä ammattimaisesti pitävien maatalousyrittäjien näkökulmasta. MTK pitää eläinten hyvinvoinnin turvaamista erittäin tärkeänä tavoitteena ja katsoo, että vakaviin eläinten hyvinvointia vaarantaviin tekoihin tulee voida puuttua tehokkaasti. Samalla seuraamusjärjestelmän tulee täyttää suhteellisuusperiaatteen vaatimukset ja perustua tosiasialliseen tarpeeseen. Tuomioistuimilla on säilyttävä eläintenpitokiellon määräämisessä riittävä tapauskohtainen harkinta.

MTK katsoo, ettei esityksissä ole osoitettu sellaista näyttöä, jonka perusteella eläintenpitokiellon vähimmäiskeston pidentäminen olisi välttämätöntä. Oikeusministeriön arviomuistiossa on todettu, että eläintenpitokieltojen rikkominen on harvinaista.[1] Käytännössä eläintenpitokiellon määrääminen johtaa tuotantoeläintiloilla eläintuotannon välittömään päättymiseen. Tämän vuoksi rikoksen uusimisriski on vähäinen.

Eläintenpitokiellon vähimmäiskeston pidentäminen ja määräämisperusteet

MTK ei pidä eläintenpitokiellon vähimmäiskeston pidentämistä ja eläintenpitokiellon määräämisperusteiden tiukentamista tuotantoeläinten osalta tarpeellisena.

Perusmuotoisen eläinsuojelurikoksen tunnusmerkistö kattaa erilaisia tilanteita. Tuomioistuimella tulee säilyä mahdollisuus arvioida tapauskohtaisesti ja kokonaisvaltaisesti kiellon kestoa ja huomioida esimerkiksi pitopaikan uudistaminen korjaavana toimena. Lisäksi esimerkiksi investoinnit eläinten hyvinvointiin, omistajanvaihdostilanteet sekä muut olosuhteiden olennaiset muutokset ovat tilanteita, joita tulisi voida ottaa huomioon korjaavina toimina. Säädöskohtaisia perusteluita on näiden osalta täydennettävä.

[1] Hoffrén Annika, Eläinsuojelurikosten rangaistukset ja eläintenpitokielto, Oikeusministeriö 2025, s. 62. Ks. myös https://www.oikeusrekisterikeskus.fi/fi/index/tietopalvelu/tilastotjaavoindata/elaintenpitokiellot.html

Maa – ja metsätaloustuottajain Keskusliitto
MTK ry

Lausunto 2026

Kimmo Tammi

17.09.2026

Eläintenpitokiellon vähimmäiskeston korottaminen heikentäisi MTK:n näkemyksen mukaan tuomioistuimen harkintavaltaa ilman, että sillä olisi käytännössä merkittävää vaikutusta eläinten hyvinvoinnin suojeluun tuotantoeläinsektorilla. Kiellon myötä kotieläinten pito päättyy tosiasiallisesti pysyvästi.

Oikeusministeriön arviomuistion mukaan oikeuskäytännössä määräaikainen eläintenpitokielto (kieltoja yhteensä vuosittain noin 450 kpl) on määrätty noin 70 prosentissa tapauksia 1-3 vuodeksi. Vähintään neljän vuoden pituisen kiellon määrääminen on siis ollut oikeuskäytännössä harvinaisempaa. Yli viiden vuoden pituisten tai pysyvien eläintenpitokieltojen määrääminen on oikeuskäytännön valossa ollut harvinaista.

Eläinsuojelurikosten rangaistusasteikot mahdollistaisivat siis huomattavasti ankarampien rangaistusten tuomitsemisen eläinten huonosta kohtelusta kuin mitä oikeuskäytännössä nykyään määrätään. On huomattava, että tuomioistuimet perustavat ratkaisunsa esitettyihin tosiseikkoihin. Asteikko ei siis lopu kesken, eikä vakavienkaan rikosten sovittamista nykyisin käytössä olevaan asteikkoon voida pitää ongelmallisena.

Pelotevaikutus eläinsuojelusäännösten noudattamatta jättämisen seuraamuksista on jo nykyisellä tasolla maataloustuottajille todella suuri. Alan yrityksissä tehtävien sukupolvenvaihdosten määrä on jo nykyisin huolestuttavan alhaisella tasolla, eikä suuria riskejä sisältävän alan houkuttelevuutta pidä heikentää edelleen kohtuuttoman ankarilla seuraamuspelotteilla. Tämä huoli perustuu eläinsuojeluvalvonnan käytännöissä havaittuihin epäselvyyksiin. MTK:n tietoon on tullut tapauksia, joissa tuotantoeläintenpitäjiä vastaan on nostettu syytteitä erittäin heikoin perustein, ja joissa käräjäoikeudet ovat vapauttaneet epäillyt syytteistä. Tällaisissa eläintenpitoa pitkään, huolellisesti ja auditointien perusteella moitteetta harjoittaneiden toimijoiden perusteettomassa syyttämisessä jo pelkkä eläintenpitokiellon uhka on vaikeuttanut yrittäjien toimintaa ja lisännyt kohtuuttomasti henkistä painetta ja saanut tuottajat kyseenalaistamaan tuotannon jatkamisen mielekkyyttä. On huomattava, että esitutkinnan käynnistyminen aiheuttaa välittömästi maataloustukien pidätyksen.

Koska eläinsuojelutarkastukset sisältävät nykyisellään huomattavan määrän subjektiivista arviointia, edellyttäisi rangaistusasteikkojen tiukentaminen myös valvontoja koskevien säännösten huomattavaa selkeyttämistä, jotta oikeusvarmuus parantuisi. Mitä ankarampia seuraamuksia eläinsuojelusääntelyn rikkomisesta seuraa, sitä korkeammat vaatimukset on myös asetettava sille viranomaisvalvonnalle, jonka havainnoista koko rikosprosessi käynnistyy.

Eläintenpitokiellon rikkomisen kriminalisointi

MTK suhtautuu varauksellisesti eläintenpitokiellon rikkomisen erilliseen kriminalisointiin silloin, kun seuraamukseen liitetään vankeusuhka.

Maa – ja metsätaloustuottajain Keskusliitto
MTK ry

Lausunto 2026

Kimmo Tammi

17.09.2026

Lakialoitteen perusteluissa korostetaan rikosoikeuden viimesijaisuuden periaatetta. MTK katsoo, että juuri tästä syystä uuden rikoksen säätämiselle tulee esittää vahva näyttö nykyjärjestelmän puutteellisuudesta. Tällainen näyttö ei käy ilmi aikaisemmista selvityksistä eikä lausuntomateriaalista.

Erityisen ongelmallista on, jos kriminalisoinnin tosiasiallisena tavoitteena on mahdollistaa laajemmat pakkokeinot tai lisätä viranomaisten toimivaltuuksia tilanteessa, jossa ilmi tulevien tapausten määrä on vähäinen. MTK pitää välttämättömänä, että mahdolliset muutokset perustuvat aidosti eläinten hyvinvoinnin parantamiseen eikä pakkokeinojärjestelmän välilliseen laajentamiseen.

Oikeusturva ja suhteellisuus

MTK korostaa, että tuotantoeläintenpitäjälle eläintenpitokielto merkitsee usein käytännössä elinkeinon päättymistä. Rikosoikeudellisen seuraamuksen lisäksi yrittäjälle voi aiheutua tukien menetyksiä, kaupallisten sopimussuhteiden päättymisiä, rahoituksen menettämistä, merkittäviä mainehaittoja sekä pitkäaikaisia vaikutuksia elinkeinon harjoittamiseen. Eläintenpitokiellon automaattinen määrääminen voi aiheuttaa ongelmia perusoikeuksien rajoittamisen oikeasuhtaisuusvaatimuksen kanssa. Tuomioistuimelle on jätettävä riittävästi tapauskohtaista harkintavaltaa arvioida kiellon määräämistarvetta ja pituutta.

Nämä vaikutukset on otettava huomioon arvioitaessa uusia seuraamuksia ja niiden suhteellisuutta.

Johtopäätökset

MTK ei pidä eläintenpitokiellon vähimmäiskeston pidentämistä sekä rikosoikeudellisen seuraamusjärjestelmän yleistä ankaroittamista tarpeellisena ilman näyttöön perustuvaa tarvetta.

Eläinten hyvinvoinnin ja suojelun parantamiseksi MTK kannattaa nyt esitetyn sijaan Välitä viljelijästä -toiminnan vahvistamista, eläinsuojeluvalvonnan laadun kehittämistä, lajikohtaisen asiantuntemuksen vahvistamista valvonnassa, viranomaisten välisen yhteistyön parantamista sekä maatalouden kannattavuuden ja yrittäjien hyvinvoinnin tukemista eläinsuojeluongelmien ennaltaehkäisemiseksi. Välitä viljelijästä toiminnan kautta tuotannon hallittuun alasajoon tulisi kohdistaa resursseja, sillä erityisesti tilanteissa, joissa yrittäjä itse on valmis lopettamaan eläintenpidon, viranomaisvalvonnassa toteutettu määräaikainen alasajo voisi turvata eläinten hyvinvoinnin, viranomaisten resurssien tehokkaan käytön ja yrittäjän oikeusturvan.

Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry

Helsingissä 17.09.2026

Kimmo Tammi
Juristi

Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
PL 510 (Simonkatu 6) • 00101 Helsinki
Puhelin 020 4131 • Faksi 020 413 2403
Y-tunnus 0215194-5 • www.mtk.fi

Central Union of Agricultural Producers and Forest Owners (MTK)
PO Box 510 (Simonkatu 6) • FI-00101 Helsinki
Telephone +358 20 4131 • Fax +358 20 413 2403
Business code 0215194-5 • www.mtk.fi